

uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej nr 32/2005 z 19 listopada 2005 r., uchwałami Naczelnej Rad Adwokackiej nr 33/2011, 54/2011 z dnia 19 listopada 2011 r. oraz uchwałą 64/2016 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 25 czerwca 2016 r.

9. Закон України Про адвокатуру та адвокатську діяльність (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282) {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1702-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 50-51, ст.2057, № 1404-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 30, ст.542 № 1791-VIII від 20.12.2016 № 1798-VIII від 21.12.2016}

10. Правила адвокатської етики, Затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року «09» червня 2017 року

11. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

12. Marciniak A. (red.), K. Piasecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–366*, Legalis/el. 2016, komentarz do art. 261, nb. 19.;

13. Zieliński A. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Legalis/el. 2017, komentarz do art. 261 teza 5;

14. Krakowiak M. [w:] A. Góra-Błaszczkowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1-729*, komentarz do art. 261 teza 14.

15. Bergier W., Jacyna J., *Etyka zawodu adwokata. Regulamin wykonywania zawodu adwokata. Komentarz praktyczny, orzecznictwo, wzory i kazusy*, Legalis/el. 2018

16. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

17. Wierzbowski M. (red.), A. Wiktorowska (red.), *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Legalis/el. 2018, komentarz do art. 83, nb. 2.

18. Цивільний процесуальний кодекс України, Закон від 18.03.2004 № 1618-IV

19. Кодекс адміністративного судочинства України, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV

20. J. Naumann, *Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu. Komentarz*, Legalis/el. 2018, komentarz do § 19, nb. 10

21. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Стаття постуила в редакцію 18.04.2018 г.

УДК 342.922

В. В. Волік

СУБ'ЄКТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА МІСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ

У статті розглянуті окремі аспекти щодо необхідності проведення громадського контролю якості послуг на міському транспорті. Зокрема, проаналізований поточний стан правового регулювання цього пласту відносин у суспільстві. Запропоновано та розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності громадського контролю якості транспортних послуг, що надаються суб'єктами у сфері перевезень пасажирів.

Ключові слова: транспорт, міський транспорт, транспортна послуга громадський контроль, громадянин.

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про ратифікацію Фінансової угоди (Проект «Міський громадський транспорт в Україні») між Україною та Європейським інвестиційним банком [1] ратифіковано Фінансову угоду (Проект

«Міський громадський транспорт України») між Україною та Європейським інвестиційним банком, підписану 11 листопада 2016 року у м. Києві.

Метою ратифікації Фінансової угоди є залучення коштів у розмірі 200 млн. євро для забезпечення стабільного функціонування і подальшого розвитку міського громадського транспорту в містах України.

Фінансова угода спрямована на реалізацію заходів з оновлення парку автобусів, трамваїв, тролейбусів, вагонів метрополітену, будівництва та реконструкції трамвайних і тролейбусних ліній, заміну тягових підстанцій, впровадження сучасних систем оплати проїзду та інформаційних систем за рахунок залучених кредитних коштів Європейського інвестиційного банку та Європейського банку реконструкції та розвитку.

Фінансування проекту планується здійснити за рахунок залучених кредитних коштів Європейського інвестиційного банку під державні гарантії в обсязі – 200 млн. євро, строком до 22 років з пільговим періодом до 5 років. Джерелом співфінансування проекту будуть залучені кошти Європейського банку реконструкції та розвитку та/або кошти місцевих бюджетів, кінцевих бенефіціарів.

Фінансування проектів Європейським інвестиційним банком планується здійснити п'ятнадцятьма траншами, протягом 5 років, зокрема: 2017 - 20,4 млн євро; 2018 – 51 млн євро; 2019 – 49,6 млн євро; 2020 – 50 млн євро; 2021 – 29 млн євро.

Згідно з Фінансовою угодою Україна зобов'язується погашати кредитні кошти раз на півроку рівними частками до основної суми боргу або фіксованими платежами, що складаються з основної суми боргу та процентів (2%).

Передбачається, що ратифікація Угоди дозволить залучити кошти для забезпечення стабільного функціонування і подальшого розвитку міського пасажирського транспорту в містах України.

Угода підтримуватиме інвестиції в інфраструктуру міського пасажирського транспорту, розвитку якої сприяє Уряд України через Міністерство інфраструктури України. Проект передбачатиме інвестиції у приблизно 20 середніх та великих міст України, які ставлять собі за мету закупити новий рухомий склад (тролейбуси, трамваї, автобуси та вагони метро) для парку пасажирського транспорту, власником якого виступають міські громади, відновити існуючу транспортну інфраструктуру та розширити її за рахунок нових елементів транспортної інфраструктури.

Разом з тим, на фоні досить великих капіталовкладень у розвиток міського транспорту залишаються досить не втішні показники рівня корумпованості у державі. За деякими показниками з різних світових антикорупційних організацій у 2017 році Україна посіла 130 місце із 180 країн по рівню корупції.

А тому, на наш погляд, для досягнення поставлених в Угоді цілей та нарешті подолання корупційних проявів, побудови високого рівня комфорту перевезення пасажирів повинні відбуватися нагляд за цільовим витрачанням коштів, контролююче супроводження процесів освоєння виділених коштів та проведення аналізу досягнутих результатів (як проміжних, так і остаточних). В умовах безперервної боротьби в Україні з корупцією в органах влади та місцевого самоврядування таке контролююче супроводження може виражатися в застосуванні постійного громадського контролю, що вбачається найбільш доцільним та виваженим кроком.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що дотепер не було вивчено та розглянуто питання застосування дійового громадського контролю на міському транспорті та визначення основних дефініцій по цьому напрямку.

Метою дослідження є аналіз стану громадського контролю на міському транспорті, розроблення пропозицій щодо правового впровадження та визначення

можливих напрямків такого виду контролю та обґрунтування віднесення цього контролю до пріоритетного.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід згадати роботи М.Л. Шелухіна [2], В. Парахіної [3], Н. Троїцької, А. Чубукова [4], В. Савенко, В. Гайдукевич [5], О. Антоненко [6], І. Гончар [7], Д. Мелентьева [8], Д. Власенко [9], які розглядали діяльність міського транспорту та послуги, що ним надаються. Їх праці знаходяться як в економічній, так і в правовій площині з огляду на те, що діяльність транспорту тісно пов'язана з цими науками. Разом з тим слід зазначити, що поза увагою дослідників залишилися окремі питання громадського контролю на міському транспорті.

Виклад основного матеріалу. Згідно з Законом України «Про транспорт» до єдиної транспортної системи входить морський, річковий, автомобільний, міський електротранспорт, у тому числі метрополітен, відомчий транспорт та ін. Крім того, єдина транспортна система повинна відповідати вимогам суспільного виробництва та національної безпеки, мати розгалужену інфраструктуру для надання всього комплексу транспортних послуг, у тому числі для складування і технологічної підготовки вантажів до транспортування, забезпечувати зовнішньоекономічні зв'язки України [10]. Отже, діяльність міського транспорту передбачає наявність певних послуг, які законодавець називає транспортними.

На законодавчому рівні не закріплено розмежування транспортних послуг. Закони України «Про транспорт» та «Про дорожній рух» взагалі не містять визначення поняття транспортної послуги [10, 11]. Не містять такого визначення Господарський кодекс України та Цивільний кодекс України.

Закон України «Про міський електротранспорт» містить наступне визначення транспортної послуги – перевезення пасажирів та їх багажу міським електричним транспортом, а також надання інших послуг, пов'язаних з таким перевезенням [12].

В Законі України «Про транспорт» зазначається, що підприємства транспорту зобов'язані забезпечувати, зокрема, потреби громадян у перевезеннях; якісне і своєчасне перевезення пасажирів; безпеку перевезень; безпечні умови перевезень; охорону навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту [10]. В правилах надання послуг пасажирського автомобільного транспорту зазначено, що транспортні послуги – це діяльність, пов'язана із задоволенням потреби населення в перевезеннях автомобільним транспортом [13].

При цьому Законом України «Про транспорт» передбачено, що посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері безпеки на наземному транспорті мають право залучати до перевірок представників центральних і місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій [10].

Разом з тим, ані в Законі України, ані в правилах надання послуг пасажирського автомобільного транспорту не передбачається такий вид контролю як громадський, який би здійснювався безпосередньо фізичними особами, які отримують наведені вище транспортні послуги. До того ж положення статті 40 Конституції України [14] дають підстави для висновку, що коло суб'єктів громадського контролю не повинно обмежуватися виключно громадськими організаціями. Адже заходи контролю тим ефективніше, чим ширше в його здійсненні бере участь все суспільство, його громадські інституту, всі громадяни [15, с.219].

Отже, уявляється, що найефективнішим суб'єктом громадського контролю на міському транспорті є окремі громадяни, які «з дня в день» користуються міським транспортом, отримують транспортні послуги та надають найактуальнішу оцінку його роботи. Та навпаки представники органів влади іноді дуже далекі від стану справ на

міському транспорті та в більшості випадків мають нечітке уявлення якості надання транспортних послуг в містах України.

З огляду на зазначене вище, проглядається доцільним впровадження такого виду громадського контролю як контроль окремими громадянами та знаходження шляхів для оперативного та швидкого передання ними актуальної інформації до органів влади та місцевого самоврядування для відповідного реагування.

З цією метою виникає потреба у внесенні відповідних змін до чинного законодавства, визначення основних дефініцій, а тому пропонуємо перш за все визначити громадський контроль в сфері міського транспорту, як суспільну діяльність громадських об'єднань, окремих громадян України, предметом якої є здійснення нагляду за діяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, суб'єктів господарювання, які здійснюють роботу в сфері міського транспорту за відповідністю Конституції України, законам України, іншим нормативно-правовим актам та за дотриманням ними державної дисципліни та міжнародних стандартів якості.

До суб'єктів громадського контролю в сфері міського транспорту відносимо зареєстровані в установленому законом порядку громадські об'єднання, до мети діяльності яких статутом віднесено здійснення громадського контролю, також будь-якого зацікавленого громадянина (груп громадян) України, який ініціює здійснення відповідного контролю та пройшов відповідну електронну реєстрацію у встановленому законодавством порядку.

Тут треба визначитися хто не може бути суб'єктами громадського контролю, оскільки можуть бути ознаки неупередженості при визначенні якості роботи міського транспорту, а саме:

- політичні партії;
- релігійні організації;
- підприємства, що утворюються актами органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;
- асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання;
- саморегульовані організації, організації, які здійснюють професійне самоврядування;
- непідприємницькі товариства, які не є громадськими об'єднаннями.

На нашу думку, також необхідно також чітко окреслення прав суб'єктів громадського контролю до яких відносимо:

- здійснювати громадський контроль:
 - за дотриманням Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів та державної дисципліни об'єктами громадського контролю;
 - за виконанням державних цільових програм та виконанням суспільно важливих рішень, прийнятих об'єктами громадського контролю;
 - за збереженням та ефективним використанням державної і комунальної власності, недопущенням проявів бюрократизму;
- надавати юридичну та консультаційну допомогу громадянам України, іноземцям, особам без громадянства;
- брати участь у проведенні, у тому числі за своєю ініціативою, самостійно або спільно із спеціально уповноваженими державними органами, перевірок інформації про порушення об'єктами громадського контролю Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів, в тому числі щодо цільового використання бюджетних коштів;

–надавати об'єктам громадського контролю пропозиції щодо усунення порушень чинного законодавства та державної дисципліни;

–одержувати від об'єктів громадського контролю у встановленому законодавством порядку інформацію, що стосується їх діяльності, крім інформації з обмеженим доступом;

–проводити громадську експертизу управлінських рішень, прогнозувати їх наслідки, визначати причини негативних наслідків, інформувати про висновки експертизи громадськість, державні органи, органи місцевого самоврядування;

–брати участь у роботі експертних, консультативних, дорадчих та наглядових органів, створених органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування з питань, які пов'язані із завданнями громадського контролю;

–у встановленому законом порядку оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність об'єктів громадського контролю;

–представляти в суді інтереси громадян України, іноземців, осіб без громадянства щодо захисту їх законних прав та інтересів, відшкодування збитків, заподіяних рішеннями, діями чи бездіяльністю об'єктів громадського контролю;

–на захист правоохоронними органами у разі виникнення загрози безпеці уповноважених осіб суб'єктів громадського контролю або вчинення протидії виконанню ними своїх обов'язків;

–проводити громадську експертизу проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо їх відповідності нормам законодавства і надавати експертні висновки відповідним об'єктам громадського контролю;

–користуватися іншими, визначеними законом правами.

Тобто, на теперішній час через неефективність роботи органів влади та місцевого самоврядування та високу корумпованість в цих органах влади назріла необхідність у підвищенні ролі громадянського суспільства в нагляді за діяльністю міського транспорту задля досягнення високих результатів в наданні транспортних послуг мешканцям міст України.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що з метою зниження рівня корупції та для розбудови прозорості діяльності влади та транспортних підприємств, які надають транспортні послуги в містах України слід втілити у життя громадський контроль на рівні окремих громадян та законодавчо унормувати ці питання, у тому числі з прийняттям у майбутньому Закону України «Про громадський контроль на міському транспорті» із визначенням способів спрощеної електронної реєстрації окремих громадян для участі в такому контролі. В такому законі потрібно чітко визначити також об'єкти громадського контролю, принципи контролю, задачі контролю, порядок проведення перевірки, участь у громадській експертизі, повноваження суб'єктів громадського контролю під час проведення перевірки, акти реагування, порядок розгляду та виконання актів реагування, порядок взаємодії з органами державного контролю и т.д.

З урахуванням викладеного, вбачається, що запропоновані вище кроки знизять рівень корупції у владних структурах, будуть сприяти прозорості, підзвітності, доброчесності та підвищенню якості роботи транспортних підприємств, а розроблення та впровадження запропонованого законопроекту приведе до удосконалення правового регулювання у сфері громадського контролю діяльності міського транспорту окремими громадянами України.

Список використаної літератури

1. Про ратифікацію Фінансової угоди (Проект «Міський громадський транспорт в Україні») між Україною та Європейським інвестиційним банком»: закон України від

12.04.2017 № 2009-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 21. Ст. 249 ; Pro ratyfikatsiiu Finansovoi uhody (Proekt «Miskyi hromadskyi transport v Ukraini») mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym investytsiinym bankom» : zakon Ukrainy vid 12.04.2017 № 2009-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2017. № 21. St. 249.

2. Транспортне право України : підруч. для студ. юр. спец. вищ. навч. закл. / за ред. М. Л. Шелухіна. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 896 с. ; Transportne pravo Ukrainy : pidruch. dlia stud. yur. spets. vyshch. navch. zakl. / za red. M. L. Shelukhina. – К.: Vydavnychi Dim «In Yure», 2008. – 896 s.

3. Парахина В. Н. Методологические основы и методы муниципального управления развитием пассажирского транспорта города : автореф. дисс. на соискание ученой степени доктора экономических наук : спец. / В. Н. Парахина. – СПб., 1999. – 38 с. ; Parahina V. N. Metodologicheskie osnovy i metody municipal'nogo upravleniya razvitiem passazhirskogo transporta goroda : avtoref. diss. na soiskanie uchenoj stepeni doktora ehkonomicheskikh nauk : spec. / V. N. Parahina. – SPb., 1999. – 38 s.

4. Единая транспортная система : учебник для студ. учреждений сред. проф. образования / Н.А. Троицкая, А.Б. Чубуков. – М. : Академия, 2003. – 240 с. ; Edinaya transportnaya sistema : uchebnik dlya stud. uchrezhdenij sred. prof. obrazovaniya / N.A. Troitskaya, A.B. Chubukov. – M. : Akademiya, 2003. – 240 s.

5. Савенко В.Я. Транспорт і шляхи сполучення : підручник / В. Я. Савенко, В. А. Гайдукевич. – К. : Арістей, 2005. – 256 с. ; Savenko V.Ia. Transport i shliakhy spoluchennia : pidruchnyk / V. Ya. Savenko, V. A. Haidukevych. – K. : Aristei, 2005. – 256 s.

6. Антоненко О. А. Деякі проблемні питання в перевезенні міським пасажирським транспортом та шляхи їх вирішення / О. А. Антоненко // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 1. – 122 с. ; Antonenko O. A. Deiaki problemni pytannia v perevezenni miskym pasazhyrskym transportom ta shliakhy yikh vyrishennia / O. A. Antonenko // Pivdennoukrainskyi pravnychi chasopys. – 2008. – № 1. – 122 s.

7. Гончар И. Правила для перевозчиков. Кабинет Министров Украины принял новую редакцию Правил предоставления услуг пассажирского автомобильного транспорта / И. Гончар // Юридична практика-Фахівець. – 2007. – № 44. – 24 с. ; Gonchar I. Pravila dlya perevozhchikov. Kabinet Ministrov Ukrainy prynyal novuyu redakciyu Pravil predostavleniya uslug passazhirskogo avtomobil'nogo transporta / I. Gonchar // YUridichna praktika-Fahivec'. – 2007. – № 44. – 24 s.

8. Мелентьев Д. Ю. Городской пассажирский транспорт: от совершенного государственного монополизма к полноправию бизнес-структур / Д. Ю. Мелентьев // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 2. – С. 12-16 ; Melent'ev D. YU. Gorodskoj passazhirskij transport: ot sovershennogo gosudarstvennogo monopolizma k polnopraviyu biznes-struktur / D. YU. Melent'ev // Ekonomichnij visnik Donbasu. – 2011. – № 2. – S. 12-16

9. Власенко Д. О. Теоретико-методичні підходи до визначення особливостей маркетингу транспортних послуг / Д. О. Власенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2010_4/Vlasenko_410.htm ; Vlasenko D. O. Teoretyko-metodychni pidkhody do vyznachennia osoblyvostei marketynhu transportnykh posluh / D. O. Vlasenko [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2010_4/Vlasenko_410.htm

10. «Про транспорт». Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1994. - № 51. – ст. 446 ; «Pro transport». Zakon Ukrainy vid 10.11.1994 r. № 232/94-VR. // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). – 1994. - № 51. – st. 446.

11. «Про дорожній рух». Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-XII. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1993. – № 31. – ст. 338 ; «Pro dorozhnii rukh». Zakon Ukrainy vid 30.06.1993 r. № 3353-KhII. // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). – 1993. – № 31. – st. 338.

12. «Про міський електричний транспорт». Закон України від 29.06.2004 р. № 1914-IV. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2004. - № 51. – ст. 548 ; «Pro miskiyi elektrychnyi transport». Zakon Ukrainy vid 29.06.2004 r. № 1914-IV. // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). – 2004. - № 51. – st. 548.

13. «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту». Постанова КМУ від 18.02.1997р. № 176. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1058.133.16&nobreak=1> ; «Pro zatverdzhennia Pravyl nadannia posluh pasazhyrskoho avtomobilnoho transportu». Postanova KМУ vid 18.02.1997r. № 176. // [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1058.133.16&nobreak=1>

14. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141 ; Konstytutsiia Ukrainy : zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30. St.141.

15. Кривець А.П. К вопросу о гражданском контроле в современной России как механизме взаимодействия власти и общества. Научные новости БелГУ. Серия: История. Политология. Экономика. Информатика. 2010. № 19 (90). С. 216-223 ; Krivec' A.P. K voprosu o grazhdanskom kontrole v sovremennoj Rossii kak mekhanizme vzaimodejstviya vlasti i obshchestva. Nauchnye novosti BelGU. Seriya: Istoriya. Politologiya. Ekonomika. Informatika. 2010. № 19 (90). S. 216-223.

V. V. Volik

SUBJECTS OF PUBLIC CONTROL IN URBAN TRANSPORT

The article deals with some aspects regarding the necessity of public control over the quality of services in urban transport. In particular, the current state of legal regulation of this stratum of relations in society is analyzed. Proposals for improving the efficiency of public quality control of transport services provided by subjects in the field of passenger transportation are proposed and developed.

Key words: transport, city transport, transport service, public control, citizen.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2018 р.

УДК 347.66

К. П. Гуменюк

ПЕРЕХІД ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ (СКЛАДЕНОМУ) КАПІТАЛІ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА У ПОРЯДКУ ВІДУМЕРЛОЇ СПАДЩИНИ

Досліджено окремі аспекти визнання відумерлої спадщини щодо такого специфічного об'єкту як частка у статутному (складеному) капіталі господарського товариства. Виокремлені особливості цих механізмів у окремих господарських товариствах. Встановлено, що територіальна громада може виступати набувачем корпоративних прав із урахуванням обмежень, пов'язаних із дотриманням прав та інтересів інших утримувачів корпоративних прав.

Ключові слова: відумерла спадщина, частка у статутному капіталі, спадкування, територіальна громада.